

Redovisning av utredning om alternativa och
kompletterande privata driftsformer av
kulturskolepedagogisk verksamhet, 20 min

2

2022VFN371

Välståndsnämnden

Datum
2022-09-25

Diarienummer
2022VFN371 613

Redovisning av utredning om alternativa och kompletterande privata driftsformer av kulturskolepedagogisk verksamhet

Förslag till beslut

Välståndsnämnden noterar informationen.

Sammanfattning av ärendet

Den 17 november 2021 § 286 fastställdes välståndsnämndens budget- och verksamhetsplan med prioriterade mål och inriktningar för 2022 för nämndens verksamhetsområden. Prioriterat mål för verksamhetsområdet kultur är att det ska finnas fler utförare inom kulturskolan. Under hösten 2022 har PricewaterhouseCoopers (PwC) på uppdrag av förvaltningen utrett hur fler utförare inom kulturskolan ska möjliggöras, vilket utbud och intresse som finns hos kulturföretagare, vad det skulle kosta samt om och hur valfriheten skulle öka intresset för kultur hos barn och unga.

Utredningen har resulterat i föreliggande slutrapport. Rapporten innehåller olika alternativa tillvägagångssätt för att öka antalet privata utförare. I rapporten analyseras och konsekvensbedöms fyra perspektiv:

- Företagande
- Valfrihet för barn och unga
- Ekonomi
- Organisation

Utredningen har genomförts med stöd av enkäter, intervjuer, kommunikation och dialog med angränsande kommuner samt genomgång av insamlat material.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse 29 september 2022
- Rapport från PricewaterhouseCoopers PWC

Päivi Malmsten
Sektorschef

Sanna Eskilsson Juhlin
Verksamhetschef

Härryda kommun

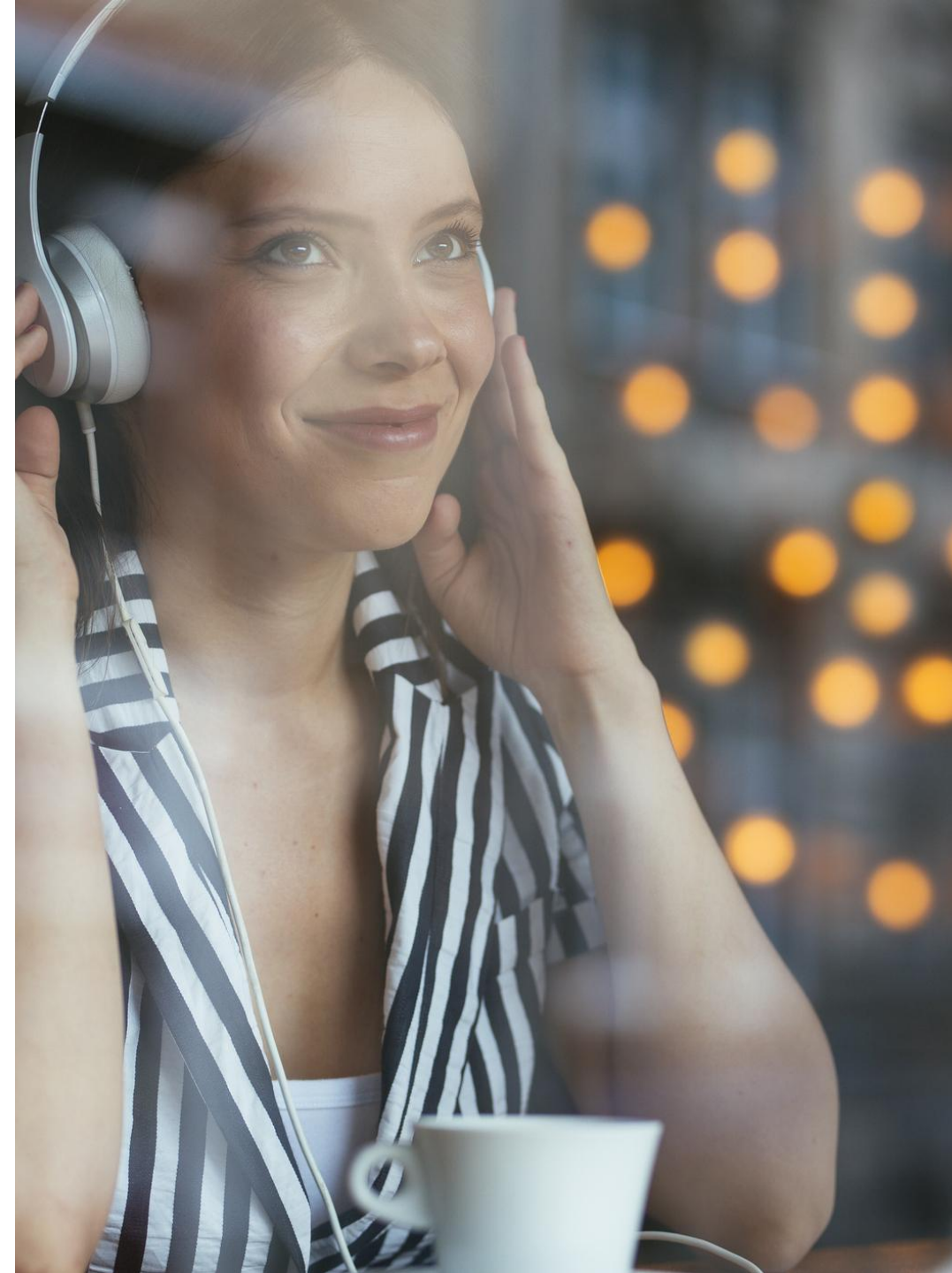
Utredning av alternativa och
kompletterande privata
driftsformer av
kulturskolepedagogisk
verksamhet

Oktober 2022

Innehåll

1. Bakgrund till uppdraget och genomförande
2. Härryda kulturskolas organisation idag
3. Möjligheter och ställningstaganden för att utöka med privata utförare
4. Kulturföretagare i Härryda
5. Sammanfattning inklusive möjliga vägar framåt
6. Bilaga

1

Bakgrund till uppdraget och genomförande

Beskrivning av uppdraget

Bakgrund

Ett av kommunens politiska inriktningsmål är "Fler utförare inom kulturskolan". År 2020 gjordes en utredning internt vilken också redovisades för politiken. Utredningen innefattade bland annat olika modeller av hur kulturskolans verksamhet skulle kunna konkurransutsättas utifrån det politiska inriktningsmålet. Modellerna utgick från andra kommuners tillvägagångssätt. Inga beslut togs vid det tillfället men senare framkom önskemål om en fördjupad utredning där bland annat förslag på hur verksamheten ska organiseras och agera för att öka privata utförare inom det kulturpedagogiska området och öka valfriheten för invånarna. Med detta som bakgrund har PwC fått i uppdrag av förvaltningen att genomföra en utredning av alternativa och kompletterande privata driftsformer av kulturskolepedagogisk verksamhet.

Syftet med uppdraget som PwC har tilldelats är att fördjupa kommunens tidigare utredning enligt uppdragsbeskrivning samt presentera ett beslutsunderlag med olika alternativ och dess konsekvenser till beslutsfattare.

Uppdrag

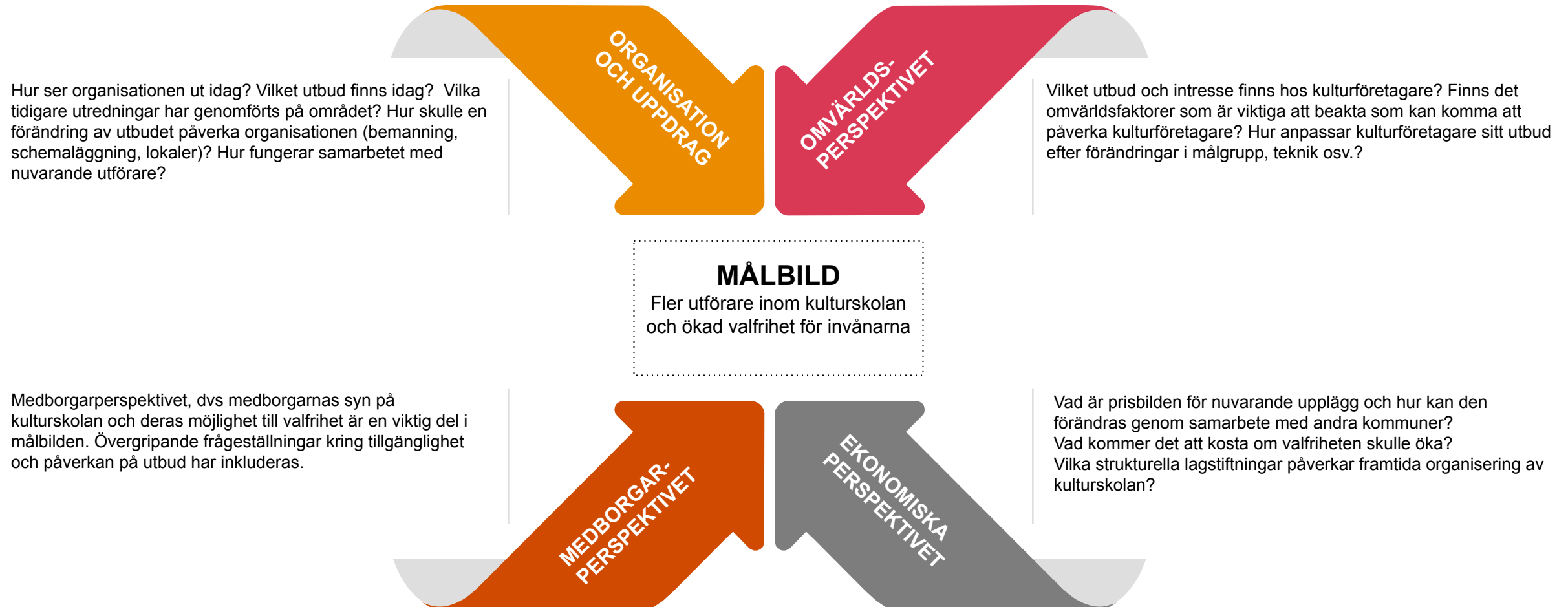
I utredningen ges en bild av hur fler utförare inom kulturskolan ska möjliggöras, vilket utbud och intresse som finns hos kulturföretagare, vad det skulle kosta samt om och hur valfriheten skulle öka för barn och unga.

Leveransen av uppdraget består i denna slutrapport tillika beslutsunderlag till den politiska ledningen. Rapporten innehåller olika alternativa tillvägagångssätt för att öka antalet privata utförare. Dessa redovisas och innefattar analyser och konsekvenser gällande:

- Företagande
- Valfrihet för barn och unga
- Ekonomi
- Organisation

Fyra perspektiv för att nå den politiska målbilden

Utredningen har utgått ifrån fyra perspektiv med tillhörande exempel på frågeställningar.

Genomförande

1

GENOMGÅNG AV MATERIAL

Utredningen inleddes med en genomgång av tillhandahållet material från Härryda kommun innehållande både utredningar och information om kommunens Kulturskola, liksom omvärldsspaningar och utredningar gjorda i andra kommuner kring kulturskolan.

2

INTERVJUER

I dialog med Härryda kommun valdes därefter nyckelpersoner inom kommunen ut för intervju, andra kommuner samt Kulturföretagare som Härryda önskade att vi skulle kontakta för en omvärldsanalys respektive intressespaning. Sju kommuner valde att ställa upp i utredningen (Nacka, Kungsbacka, Staffanstorps, Lerum, Partille, Mölndal och Täby) och tre kulturföretagare (Sinclairs Mölnlycke, Svängrummet och Hindås Teater). Data och nyckeltal kring kulturskolan för de olika kommunerna begärdes in via e-post.

3

ANALYS OCH FRAMTAGANDE AV MÖJLIGA VÄGVAL

Utifrån insamlat material gjordes en analys och framtagande av olika alternativa tillvägagångssätt för att öka antalet privata utförare med tillhörande konsekvensbeskrivningar. I analysen har enligt överenskommelse med Härryda kommun fokus varit perspektiven organisation och uppdrag, omvärld och ekonomi.

Vår definition av privata aktörer i rapporten är företag i bolagsformerna aktieföretag, handelsbolag, enskild firma.

Under utredningen har löpande avstämningar gjorts med beställaren.

2

Härryda kulturskolas organisation idag

Kulturskolan i Härryda kommun erbjuder idag aktiviteter inom teater, musik, bild och dans

Kulturskolans elever är i åldrarna fem till tjugo år. Antalet deltagare i verksamheten uppgick den 15 oktober 2021 till 1 444 elever och 267 personer stod i kö till sitt förstahandsval. Verksamheten hade vid samma tidpunkt 37 anställda, motsvarande 28,5 årsarbetare.

Verksamhet hölls under år 2021 i Hindås, Hällingsjö, Härryda, Landvetter, Mölnlycke och Rävlanda. Kommunen har även samverkat med grund- och gymnasieskola i kommunen. Verksamheten bedrivs idag primärt i egen regi, men som en del av inriktningsmålet "Det ska finnas fler utförare inom kulturskolan" anlätade kommunen 2021 fem företag att sälja kulturskolepedagogiska aktiviteter till kulturskolan. De aktiviteter som då genomfördes var musikal för ungdomar i gränslandet mellan gymnasium och fortsatt utbildning, öppna workshops i stop motion film, digital spelprogrammering och produktion av föreställning med yngre barn. Dessa aktörer har fått sin ersättning via faktura eller timlön och har direktupphandlats av kommunen. Ansökan till aktiviteterna har skett via kommunens system och det är även via detta system som elevavgifterna har betalats in.

Idag finns ett antal privata aktörer inom kulturskoleverksamheten. Dessa finns i organisationen genom projektanställningar (timlöner) samt direktupphandlingar. Direktupphandling kan göras när kostnaden understiger direktupphandlingsgränsen på 626 tkr. Det anges i intervjuer att direktupphandlingen av dessa aktörer har möjliggjort för verksamheten att kunna bredda sitt utbud utan utan alltför ökad administration för kommunen. Under intervjuer med andra kommuner beskrivs att fler andra gör på liknande sätt. Härryda kommun saknar i dagsläget däremot en tydliggjord struktur för hur man ska genomföra den här typen av upphandlingar och samarbeten i mer omfattande skala.

Till förmån för att utöka med privata aktörer har antalet kursplatser minskat i egen regi under 2021.

28%

av kommunens 7-15
åringar är elever i
kulturskolan

1646

kursplatser

670

kr/elev i snitt i
terminsavgift

37

anställda

Ovan data avser 15 okt 2021. Notera att restriktioner och Coronapandemin har påverkat bl.a. antalet deltagare, platser och kursavgifter (pga frånvaro av lärare sänktes avgifterna under våren år 2021) under år 2021.

Den kommunala kulturskolan finansieras idag via rambudget, elevavgifter och statsbidrag

Den kommunala kulturskolan i Härryda finansieras idag via rambudget, elevavgifter och statsbidrag. Det sker också en viss försäljning av kulturskoleverksamhet. Detta sker internt till olika skolor men merparten avseende försäljning sker till Bollebygds kommun där det finns ett samverkansavtal. I Hindås bedrivs en teaterverksamhet som kommunen är med och finansierar genom föreningsbidrag.

I tabellen till höger kan vi se att avgifterna minskat mellan 2020 och 2021 med cirka 300 tkr vilket beror på att Valfördsnämnden valde att sänka avgifterna med 25 procent under perioden januari till och med maj. Ett lägre antal platser påverkade också. Personalkostnaderna (dvs månadslöner och PO) har ökat med 2 procent vilket ligger i linje med lönerörelsen. Timlöner och konsulter/inhyrd personal borde vara kostnader för personal som tagits in som vikarier men också för att ha kurser som inte kunnat erbjudas inom egenregi (bla kodning, spelprogrammering).

Kostnaden för administration och ledning ökade under året. Orsaken var att behovet av administrativ personal ökade vid upphandling av nytt elevadministrativt system.

Under 2021 finansierades verksamheten genom 12 procent avgiftsintäkter.

Intäkts och kostnadsgrupper	2020	2021	Kostnad per plats 2021
Avgifter	-2,176,700	-1,846,229	-1,133
Försäljning av vhet	-1,253,000	-1,285,220	-788
Övriga intäkter	-240,525	-364,075	-223
Personalkostnader	14,963,447	15,339,017	9,410
Timlöner (exkl.PO)	88,496	26,526	16
Konsulter/inhyrd personal	89,388	107,950	66
Lokalkostnader	768,639	824,644	506
Förbrukningsmaterial	111,578	121,898	75
Inköp	152,901	59,097	36
Övriga kostnader	737,172	680,021	417
Utfall Netto	13,241,397	13,663,629	8,383
Budget Netto	13,077,000	13,606,000	8,347
Resultat	-164,397	-57,629	-35
Finansiering genom avgifter	14%	12%	12%

8 383
Kr per plats 2021
(nettoutfall)

1 133
Kr per plats 2021 i
avgift (utfall)

90%
Andel
personalkostnader

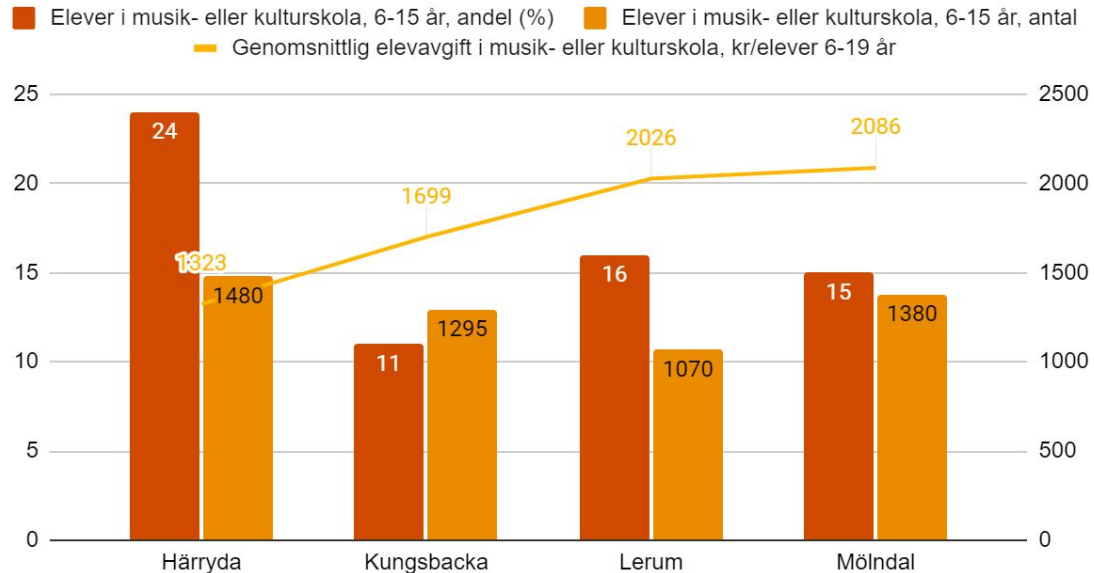
12%
Finansieras genom
avgifter

Härryda kommun har ett högt deltagande inom sin kulturskola

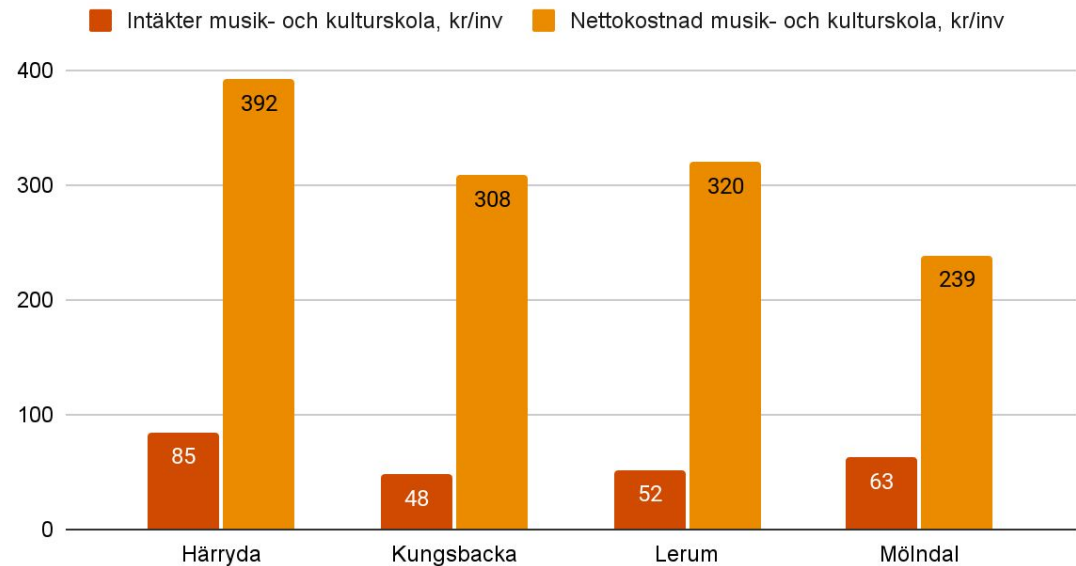
Diagrammen nedan visar statistik från den offentliga statistikdatabasen Kolada. Syftet att ta med dessa här är för att sätta Härryda kommun i relation till andra för att få en uppfattning om verksamheten. I diagrammet till vänster visas antalet elever och andelen elever 6-15 år. Här kan vi se att Härryda har en hög andel av målgruppens invånare i verksamheten jämfört grannkommunerna. Grannkommunerna ligger på samma nivå som Sverige i snitt runt 15 procent. Den genomsnittliga elevavgiften är dock lägst bland dessa kommuner.

Den höga andelen elever ger också effekt på nettokostnaden som vi kan se i diagrammet till höger. En låg avgift per elev men hög intäkt per invånare påverkas också av att det är många elever i verksamheten.

Jämförelse, antal elever och andel 6-15 åringar 2020

Jämförelse Intäkter och nettokostnad per invånare 2020

3

Möjligheter och
ställningstaganden
för att utöka med
privata aktörer

Olika modeller för att anlita privata utförare till kulturskoleverksamheten

Som en del av utredningen har olika kommuner intervjuats kring sin kulturskoleverksamhet och om/hur de arbetar med privata aktörer. Det finns två tydliga modeller eller metoder de använder sig av för att anlita privata aktörer. Det handlar framförallt om upphandling (LOU) eller auktorisation. En del kommuner anlitar privata aktörer via projektanställningar eller direktupphandlingar. Att tillämpa den ena eller andra modellen handlar främst om att kommunen vill skapa en struktur och en tydlighet gentemot privata aktörer. Kommuner som har en tydlig ambition att anlita privata aktörer har i större utsträckning ett upphandlings- eller auktorisationsförfarande. När det gäller båda dessa alternativen blir det viktigt för kommunen att skapa en enkel och effektiv administration. Att anlita fler privata leverantörer kommer att kräva en strukturerad uppföljning av verksamheterna så att kommunen och eleverna får den kvalitet i undervisningen de är berättigade till. I administrationen blir det också viktigt med system som är inriktade mot verksamheten och som med enkelhet hanterar alla elever och avgiftshantering.

På kommande sidor beskrivs de olika metoderna för att anlita privata aktörer* inom kulturskoleverksamheten, liksom de insikter med respektive upplägg som kommunerna har framhållit under intervjuerna.

**Det finns även möjligheter för kommunen att ge stöd till föreningslivet genom föreningsbidrag. Vi har i detta uppdrag fokuserat på kulturföretag utifrån definition på sida 6 vilket innebär att detta alternativ har exkluderats i rapporten.*

PwC

Auktorisation

VAD INNEBÄR AUKTORISATION?

Auktorisation innebär att privata aktörer ansöker om att bli auktoriserade för att bedriva i det här fallet kulturskoleverksamhet åt kommunen och ha rätt till ersättning för detta. Att jobba med ett autorisationsförfarande ska vara en kvalitetsstämpel för kommunen och för barnen som skall ta del av undervisningen. Ett auktorisationssystem innebär att den som har rätt att ta del av en kommunal verksamhet - i detta fall eleven - själv får välja vem som ska utföra tjänsten bland de av kommunen godkända utförare som kan vara både kommunala och privata aktörer. Grundläggande för att kunna bli en auktoriserad utförare är att företaget måste uppfylla ett antal villkor inom det eller de verksamhetsområde de söker auktorisation för. Här ställer alltså kommunen upp de villkor som företagen ska uppnå för att bli auktoriserade. Villkoren kan gälla ekonomi och ledning, personal och verksamhet samt uppföljning och kvalitet. I detta godtar företaget också kommunens finansieringsmodell.

Genom auktorisation kan kommunen få ett mer kontinuerligt utbud av verksamhet genom privata aktörer, då dessa har rätt till ersättning under den tid de uppfyller kommunens kriterier för auktorisation. Systemet begränsar alltså inte antalet utförare. Detta innebär samtidigt att kostnaderna för verksamheten kan komma att öka väsentligt om det är många företag som blir auktoriserade. Detta kommer också att kunna påverka egenregin på ett negativt sätt om det blir så att fler elever väljer kurser som anordnas av privata aktörer.

VAD SÄGER LAGEN?

Användande av auktorisationssystem används generellt för att köpa vissa specifika tjänster utan att behöva tillämpa lagen om offentlig upphandling (LOU). Ett auktorisationssystem, beroende på hur det är utformat i det enskilda fallet, är ett alternativ till offentlig upphandling. Auktorisationssystem faller som huvudregel utanför upphandlingslagarnas tillämpningsområde eftersom den upphandlande myndigheten inte gör ett urval av leverantörerna. Som exempel på auktorisationssystem är system med fritt kundval. Ett exempel på detta är valfrihetssystem enligt lagen om valfrihetssystem (LOV).

Även om auktorisationssystem som huvudregel inte omfattas av upphandlingsplikt, måste en myndigheten beakta de grundläggande principerna som följer av EUF-fördraget. De lagar som styr all offentlig upphandling bygger på fem principer som har sin grund i EU-rätten: principen om icke-diskriminering, principen om likabehandling, proportionalitetsprincipen, principen om öppenhet och principen om ömsesidigt erkännande.

Upphandlingsmyndigheten har för närvarande inte undersökt frågan om auktorisation närmare och har därför inte kunnat ge några konkreta råd om möjligheten att upprätta sådana system. EU-domstolen har emellertid prövat frågan vid några tillfällen där systemet byggde på följande förutsättningar:

- Alla berörda leverantörer som uppfyllde uppställda kriterier godkändes och fick vara med i systemet,
- Att identiska avtal vars innehåll hade fastställts på förhand och inte var förhandlingsbart kunde ingås med vart och ett av dessa leverantörer
- Att andra leverantörer som uppfyllde nämnda kriterier hade fortsatt möjlighet att på samma villkor ansluta sig till systemet under dess giltighetstid.

Domstolen konstaterade då att om avtal ingås med alla leverantörer som önskar leverera de berörda varorna eller tjänsterna så är det inte nödvändigt att låta en myndighets agerande omfattas av upphandlingsplikt. Det är dock väsentligt inför ett eventuellt införande av auktorisationssystem att det föregås av en noggrann utredning och bedömning för att säkerställa att upphandlingslagstiftning inte bryts eller kringgås.

Kommuner som använder sig av auktorisationssystem

I nedan tabell ses en översikt av kulturskoleverksamheten i tre kommuner som idag använder sig av auktorisation inom kulturskoleverksamheten: Nacka, Staffanstorp och Täby. Informationen är inhämtad från intervjuer och konversationer via e-post med kommunerna samt via deras hemsidor. På kommande sidor följer en mer detaljerad beskrivning av verksamheterna och deras arbetsätt idag.

Kommun	Upplägg	Utbud	Antal elever	Antal kursplatser	Kö	Elevavgift	Budget och kostnad
Nacka	15 auktoriserade kulturskolor, 1 kommunal kulturskola	1 200 kurser inom olika konstformer, allt från mer traditionell kulturskola så som musik, dans och teater, till origami och podcasting.	Ca 5 000 elever (HT22), motsvarande en andel mellan 22-25% av målgruppen	Ca 7000 platser (HT22).	Kommunen har ingen kö till kulturskolan, alla elever som vill delta beviljas plats i upp till 3 kurser.	Varierar beroende på kurs, från 530 kr till 2 250 kr	Ca 40 milj årligen. Finns inget tak på antal elever och budgeten beräknas utifrån estimerat intresse för kommande läsår. Vid högre intresse än beräknat övertrasseras budgeten.
Staffanstorp	3 auktoriserade utförare som ersätts med musikcheckar och en anslagsfinansierad kommunal musikskola.	Instrument och sång	Ca 500 elever	<i>Ingen info</i>	<i>Ingen info</i>	Ämneskurs 1 500 kr, liten grupp 800 kr, stor grupp 300 kr.	<i>Ingen info</i>
Täby	6 upphandlade utförare via auktorisation, 1 anslagsfinansierad kommunal kulturskola. Den nya organisationen för kulturskolan startades upp år 2020. Auktorisation sker periodvis.	Band/ensemble, cirkus, konst, kulturverkstad för barn med funktionsvariationer, musik, musikal och teater.	I dagsläget har man 1859 elever fördelat på den kommunala kulturskolan och de privata aktörerna.	Max 670 inom den kommunala kulturskolan. De privata aktörerna utökar efter efterfrågan.	Finns ingen kö.	1 700 kr för ämneskurs och 150 kr för ensemble.	<i>Ingen info</i>

Insikter och lärdomar från kommuner med auktorisationssystem

NACKA

- De privata och den kommunala kulturskoleverksamheten verkar utifrån lika villkor. Krav ställs på vad som ska levereras av de olika auktoriserade verksamheterna, men kommunen lägger sig sedan inte in på vilket sätt detta görs, ex vilka kurser som ska erbjudas osv. Detta bidrar till att skapa ett utbud som drivs av kundens behov och efterfrågan.
- Det är viktigt att ha en tillräckligt hög ersättning till de olika aktörerna, som ex ska kunna möjliggöra tillsvidareanställning av personal liksom lokalhyra.
- Kultur- och fritidsenheten på kommunen ansvarar för auktorisationssystemet och har fokus på förmågan att kunna göra bra upphandlingar och uppföljningar liksom att ställa rätt krav på aktörerna.
- Ett medskick som framkommer under intervjuerna är att om man inför samma modell som Nacka behöver man vara beredd på att kulturskoleverksamheten kommer att kosta och att modellen inte är en besparingsåtgärd. Det är viktigt att man tror på att kultur är berikande och skapar andra mervärden såsom bättre resultat i skolan, mindre klotter, brottslighet osv.

STAFFANSTORP

- Det främsta incitamentet för införande av auktorisationssystem i Staffanstorps kommun var att minska köerna till musikskoleverksamheten i kommunen och de har idag blivit kortare än tidigare.
- Genom auktorisationssystemet får kommunen och de privata musikskolorna verka på lika villkor vilket leder till att den kommunala verksamheten också behöver fokusera på att attrahera elever för att få in fler avgifter och få ihop ekonomin.

TÄBY

- Sedan de privata aktörerna för första gången släpptes in år 2009, har det blivit fler tillgängliga platser och kommunen har idag inga köer till kulturskoleverksamheten.
- Kommunen ser dock en utmaning i att konkurrera på lika villkor som de privata aktörerna. De privata har ofta konsultverksamhet medan kommunen behöver ha fast anställda medarbetare.
- Vad gäller marknadsföring av kulturskolan finns det också viss svårighet till samverkan då likabehandling av de privata aktörerna måste säkerställas. Kommunen har dock möjlighet att gå in och reglera den marknadsföring som görs ute på grundskolorna.
- Ett medskick från kommunen är vikten av sätta upp tydligt syfte och mål med vad man vill uppnå med auktorisationssystem, liksom vad som blir den kommunala respektive privata verksamhetens uppdrag. Tydliga regelverk, riktlinjer, avtal, principer för uppföljning mm.

Upphandling enligt LOU

VAD INNEBÄR UPPHANDLING ENLIGT LOU?

Ett sätt att inkludera fler privata utförare inom kulturskoleverksamheten är att upphandla dem enligt lagen om offentlig upphandling (LOU). Modellen följer regelverket för upphandling i likhet med när t.ex. hemtjänst eller assistans upphandlas. Vad som skrivs i kravspecifikationen blir avgörande för vilka privata aktörer som får starta. Vid en upphandling specificerar kommunen vad det är som ska upphandlas, exempelvis danslektioner. Kommunen kan således välja hur stor eller liten del av verksamheten som ska upphandlas. I upphandlingen sätter kommunen upp de krav som de har på företagen och hur de kommer att utvärderas. Kommunen ska sedan välja den eller de företag som är mest fördelaktiga mot uppställda krav. Kommunen kan också här sätta ett tak på vad det kommer att få kosta genom att sätta en ram eller ett styckpris. Att upphandla ställer också krav på kommunens upphandlingsenhet att de har rätt kompetens för att göra dessa upphandlingar.

Att upphandla en eller flera privata aktörer enligt LOU för att på uppdrag av kommunen driva hela eller delar av kulturskolans verksamhet är en möjlig driftsform. Att upphandla delar av kulturskolans verksamhet har gjorts i några kommuner i Sverige, dock har inga exempel hittats där hela musik- eller kulturskolan har upphandlats. Ett upphandlingsförfarande av privata aktörer ger mer frihet för kommunen i form av att kommunen själva väljer när och i vilken omfattning upphandling ska ske. Detta förfarande har använts av flera närliggande kommuner vilka har intervjuats som en del av utredningen.

Kommuner som upphandlar privata aktörer vid behov

I nedan tabell ses en översikt av kulturskoleverksamheten i fyra närliggande kommuner som idag bedriver kulturskola i egen regi, men som vid behov och/eller för tillfället upphandlar privata aktörer inom kulturskoleverksamheten som komplement till befintlig verksamhet. De intervjuade kommunerna är Kungsbacka, Lerum, Mölndal och Partille. Informationen är inhämtad från intervjuer och mailkonversationer med kommunerna samt deras hemsidor.

Kommun	Upplägg	Utbud	Antal elever	Antal kursplatser	Kö	Avgift	Budget och kostnad
Kungsbacka	Anslagsfinansierad kommunal kulturskola. Inga privata utförare i dagsläget.	Sång, musik, dans, konst, teater och film.	Ca 1 600 elever År 2020 hade kulturskolan 1 498 unika individer vilket då motsvarade en andel på 6% av målgruppen (6-20 år).	Ca 2 270 platser	Ca 224 elever i kö till förstahandsval, 700 i kö till ytterligare ämne	975 kr. Orkester är kostnadsfritt vid instrumentspel och kör är gratis om annat ämne, annars 475 kr.	<i>Ingen info</i>
Lerum	Anslagsfinansierad kommunal kulturskola. Inga privata utförare i dagsläget.	Bild och konstverkstad, film, kurser för elever med funktionsvariation, orkester och ensemble, dans, körsång, drama och teater, musik samt kortkurser och verksamhet på skollov.	1 166 elever (läsåret 2021/2022) Detta motsvarar en andel på 12% av kommunens invånare i årskurs F-3, 22% årskurs 4-6, 15% i årskurs 7-9 och 8% i gymnasiet.	Bestäms utifrån elever och efterfrågan parallellt med uppdraget kring bredd och att möta alla.	315 elever fick under läsåret inte plats på önskad aktivitet (förstahandsval samt ytterligare ämne) Kön gäller samtliga ämnen, med en topp i dans, piano och gitarr.	Varierar beroende på kurs, från 325 kr till 1 450 kr.	Budget på 13 714 tkr år 2021. Utfall total kostnad 16 188 tkr.
Mölndal	Anslagsfinansierad kommunal kulturskola. privata utförare har direktupphandlats vid behov för aktiviteter inom kommunens program <i>Kulturgarantin</i> som infördes 2017.	Bild och form, Dans, Drill, Film, Instrument, sång och orkester, Ljud- och ljus teknik, Rytmik, Kör, Teater	<i>Ingen info</i>	2 700 kursplatser	Kommunen har idag kö till kulturskolan, framförallt i dans men även långa köer till film och konst samt olika instrument.	Varierar beroende på kurs, från 617 kr till 1696 kr	<i>Ingen info</i>
Partille	Anslagsfinansierad kommunal kulturskola. Inga privata utförare i dagsläget, utan dessa kan tas in t.ex. på lov då ordinarie lärare är lediga eller för att bredda befintligt utbud med kompetens som inte finns inom verksamheten.	Musikinstrument, kulturbäbis, bild, teater, sång/kör, dans.	1 563 elever (2022). Ca 80 % av kommunens 7-15 åringar tar del av kulturskoleverksamheten.	Just nu 1 733 kursplatser utlagda, men varierar beroende på möjligheten till gruppundervisning.	Kommunen har idag 130 elever i kö till gitarr samt ytterligare enstaka elever i kö till barndans.	Varierar från 450 kr till 1 700 kr	Den totala budgeten för den kommunala kulturskolan inkl persona och inköp mm ligger på ca 10,5 milj.

Insikter och lärdomar från kommuner som använder sig av upphandling

KUNGSBACKA

- Kungsbacka kommun har liksom Härryda kommun fått i uppdrag från den politiska ledningen att öka antalet utförare inom kulturskoleverksamheten. Kulturskolan har inte fått tillskott i budget, vilket i intervju uppger har skapat en oro hos personalen om att antalet tjänster kommer att behöva minskas. Samtidigt framhålls också att det har lett till en drivkraft att förändra och förbättra verksamheten inom den egna regionen för att inte bli utbytt mot en privat aktör.
- Kommunen har en önskan om mer strukturellt samarbete kring kulturskoleverksamhet med närliggande kommuner och har tittat på möjligheten.
- Ett medskick från intervjuerna är att Kungsbacka poängterar vikten av att vara tydlig med syftet kring varför man vill ha fler utförare inom kulturskoleverksamheten och vilket problem det är man önskar lösa genom detta.

LERUM

- Kommunen har idag kö till sin verksamhet men genom att erbjuda plats på andra instrument och aktiviteter till de som står i kö till sitt förstahandsval möjliggör det att vissa musikinstrument kan bevaras liksom att elever får prova nya aktiviteter som de sedan tycker är roligt.
- Ansökan om en plats i kulturskolan görs årligen. Både för fortsättning av befintlig aktivitet, liksom kö till en ny aktivitet. Genom att elever och vårdnadstagare årligen behöver förnya sin ansökan, säkerställs det att kön motsvarar det faktiska intresse och inte består av gamla ansökningar som ligger kvar i systemet.
- Lerum samverkar också med kulturskolan i andra kommuner i Göteborgsregionen och anordnar aktiviteter för eleverna ihop. Detta möjliggör att eleverna får träffa nya människor utanför sin kommun. Samverkan ger även tillgång till bredare och djupare kompetens inom vissa aktiviteter, liksom vikariehantering. Det sker också gemensamma utbildningstillfällen.

MÖLNDAL

- I Mölndals stad ligger den kommunala kulturskolan under skolförvaltningen. Detta möjliggör fler heltidstjänster och legitimerad personal inom kulturskoleverksamheten då personalen undervisar både inom kulturskolan och skolan. Samarbetet nyttjas även för att nå ut och attrahera fler elever till kulturskoleverksamheten.
- Det har inte varit aktuellt att anlita privata utförare för att korta köerna. Kommunen har noterat att i de kommuner där fler privata utförare har anlåtats, har kulturskolan fått mindre pengar över till egen verksamhet då de privata utförarna kostar mer.
- Genom den kommunala kulturskolan finns goda möjligheter till samverkan mellan olika konstformer och aktiviteter, t.ex dansföreställning till levande musik och orkester. Elever ges också möjlighet att prova på instrument och konstformer som de annars kanske inte hade provat på i väntan på att få plats på ett annat instrument eller vid samverkansaktiviteter, vilket inte möjliggörs i samma utsträckning på en privat aktörs musikskola som i många fall erbjuder ex enbart piano eller gitarr.

PARTILLE

- Genom kommunens system för kulturskoleverksamheten går eleven in och bokar sin plats till en specifik aktivitet. Detta har lett till en minskad administration för kommunen. Anmälan och betalning sker terminsvis och eleven får inför varje ny termin gå in och förlänga sin plats i systemet. Arbetssättet kring det nya systemet infördes 2021.
- Kulturskolan i Partille ser positivt på samverkan med andra kommuner och har haft samarbeten med andra närliggande kommuner såsom Härryda, Alingsås och Göteborg. Mest kontinuerligt samarbete sker däremot med Lerums kulturskola liksom Lerums kommun i allmänhet.

Möjliga finansieringsmodeller för anlåtande av privata aktörer

Den vanligaste finansieringsmodellen vid ett auktorisationsförfarande är att skapa en peng eller check likt den som skolan använder sig av, motsvarande skolpeng. Pengen följer eleven oavsett vem som anordnar utbildningen. Systemet bygger på att det blir lika villkor oavsett anordnare så att kommunen och företagen konkurrerar på samma förutsättningar vad gäller priser.

Kommunen tar in avgifterna som familjen betalar och utifrån kommunens budget sätts pengens storlek av kommunfullmäktige (eller nämnden). Pengen kan vara en schablon för alla verksamheter eller så är den differentierad beroende på kurs eller gruppstorlek eller både och. Då inget tak finns behöver kommunen sätta upp ett regelverk för vem som står för volymrisken. Ska kulturskolan stå för volymrisken kommer verksamheten behöva budgetera med marginaler vilket kan resultera i att det kommer ut för lite resurser till verksamheten. Däremot om exempelvis kommunfullmäktige står för volymrisken behöver inte kulturskolan tänka på effekterna av att det blir en ökad eller minskad volym. Sätter kommunen ett tak finns en risk för att det blir köer på populära kurser.

Vid ett upphandlingsförfarande finns inga givna finansieringsmodeller utan kommunen kan välja den som passar bäst. Beroende på hur upphandlingen sker kan kommunen sätta sina priser i avtalen. Ett fast pris där anbudsgivarna skall lämna mest möjliga kvalitet för pengarna eller ett takpris som anbudsgivarna inte får överstiga. Kommunen kan styra vilka kurser som de privata aktörerna skall utföra vilket gör det enklare att planera för egen region och bedöma kostnaden för upphandlingen. Vid upphandling löper avtalen vanligtvis över flera år vilket ger bättre planeringsmöjligheter. Kommunen kan även vid upphandling använda sig av framräknade prislister likt de som används vid auktorisation.

4

Kulturföretagare i
Härryda

Kulturföretag i Härryda kommun

År 2018 tog politiska ledningen i Härryda beslut om att satsa på företagsutveckling. Sedan dess har kommunen klivit upp i den ranking som Svenskt näringsliv årligen gör över företagsklimatet i Sveriges kommuner. I den senaste mätningen placerade sig Härryda på andra plats och kommunen arbetar aktivt med tillgänglighet, skapa forum för nätverk och att stötta företagarna i kommunen.

Vad gäller kulturföretag i Härryda kommun får kommunen vid en sökning i sin databas över kulturskoleverksamhet i Härryda upp tio företagare. Viktigt att beakta är att kulturella näringar är en annan typ av verksamhet gentemot stora företag. Kulturella näringar drivs t.e.x ofta av enskilda personer där arbetet till stor del kan vara ideellt engagemang. I många fall bedrivs verksamhet också genom enskild firma eller i föreningsform, varvid dessa aktörer inte ses i sökningen över kulturföretag. Därtill finns det sannolikt personer i kommunen som idag inte bedriver någon kulturell verksamhet, men som har förmågan och kunskapen till detta.

För att se över intresset hos kulturföretagare i kommunen vad gäller att samarbeta med kulturskolan uppger kommunen att de tidigare har gått ut med en förfrågan riktad till kulturaktörer i kommunen kring detta. Responserna på denna efterfrågan var dock väldigt låga. I intervjuer framhålls dock att kommunen kan ha en fördel med sin närhet till Göteborg som har ett större utbud av företag som bedriver kulturell verksamhet, liksom att det inom närliggande kommuner också finns aktörer som skulle kunna vara intresserade av samverkan med Härryda kommun.

Som en del i utredningen har tre kulturföretag i Härryda kommun intervjuats. Dessa bedriver idag musikskoleverksamhet, dansskola samt teater. De personer som arbetar i kulturföretagen brinner för sin konstform och har en önskan om att fler personer ska hitta samma intresse och bli en del av verksamheten. Personerna som arbetar i företagen gör detta vid sidan om andra anställningar och engagemang. De intervjuade kulturföretagen är alla öppna för en dialog med kommunen kring att hitta former för samverkan. Utifrån intervjuerna ser vi fyra viktiga nyckelfrågor som kan möjliggöra respektive behov beaktas inför ett eventuellt samarbete.

Viktiga nyckelfrågor som kan möjliggöra respektive behov beaktas inför ett eventuellt samarbete med kulturföretagare

1

Lokaler

Tillgång till ändamålsenliga lokaler är en hörnsten i kulturföretagens verksamhet. De intervjuade företagen upplever en svårighet i att dels hitta lokaler som möter verksamhetens behov, och dels i att hitta en lokal med en rimlig hyra utifrån verksamhetens omfattning och elevavgifter. Företagen ser att lokaler skulle kunna vara ett område för samverkan med kommunen, alternativt agera som ett förhandlingsverktyg vid ett eventuellt samarbete inom kulturskoleverksamheten.

2

Ersättningsmodell

Hos två av kulturföretagen är idag elevavgiften högre än vad aktiviteter i den kommunala kulturskolan kostar. Ett samarbete med kommunen som genererar lägre intäkter för företaget är därför inte intressant, såvida det inte finns andra delar som kompenserar för detta. Så länge eleverna är villiga att betala nuvarande avgifter, kommer företagen fortsatt vilja bedriva sin verksamhet utanför kulturskolan och prioritera dessa elever.

3

Attrahera fler elever

De intervjuade kulturföretagen ser ett eventuellt samarbete med kommunen som en väg till att attrahera fler elever till sin verksamhet. Två av företagen har dock mer eller mindre fyllda platser utifrån verksamhetens nuvarande kapacitet. Men med tillgång till lokaler och/eller ersättning som möjliggör en utökad verksamhet så ser man en möjlighet att ta in elever via kulturskoleverksamheten. Former och upplägg för detta är dock beroende av ersättning från kommunen och den typ av verksamhet som bedrivs av företaget idag. En utökning utifrån befintlig kapacitet kan vara ett större kliv för företagen och krävas en hel del insatser/resurser.

4

Frihet i styrning av verksamheten

De intervjuade aktörerna har idag en frihet i hur de organiserar sin verksamhet. Vid ett eventuellt samarbete med kommunen behöver former hittas där aktörerna inte blir styrda av kommunen i hur verksamheten bedrivs, utan får fortsätta agera utifrån sina egna önskemål och förutsättningar för att bedriva verksamhet.

5

Sammanfattning
inklusive möjliga
vägar framåt

Innan nuvarande modell för kulturskoleverksamheten ses över behöver kommunen tydliggöra vad som ska uppnås med fler utförare inom kulturskolan

Härryda kommuns kulturskola har fått i uppdrag att ta in fler privata utförare. Flera kommuner som PwC har intervjuat betonar vikten av att ha en tydlig målsättning med ett sådant upplägg. Detta är viktigt för att skapa tydlighet för verksamheten i beslutstagande och inriktning.

PwC rekommenderar den politiska ledningen i Härryda kommun att i ett första steg besluta en inriktning för vad fler utförare i kulturskolan ska leda till för önskad effekt. Därefter kan beslut tas om på vilket sätt fler utförare ska möjliggöras. Från våra intervjuer och datainsamling ser vi tre olika potentiella vägval som kommunen kan arbeta utifrån.

Ekonomiska och organisatoriska ställningstaganden kopplat till dessa vägval beskrivs på kommande sidor liksom möjliga tillvägagångssätt för att nå målet och vilka juridiska aspekter som är viktiga att beakta. Därefter följer en sammanställning av för- och nackdelar med de olika tillvägagångssätten.

- **Ta bort köerna med målet att alla som vill ska kunna delta i kulturskolans verksamhet**
- **Utöka utbudet med målet att eleverna ska kunna prova på en bredd av aktiviteter**
- **Öka företagsamheten i kommunen genom att anlita fler privata aktörer inom kulturskolverksamheten**

Vägval 1

Ta bort köerna med målet att alla som vill ska kunna delta i kulturskolans verksamhet

HUR SER KÖERNA UT IDAG?

Härryda kommun har idag köer till flera av aktiviteterna inom kulturskolan. 2021 stod 267 elever i kö till sitt förstahandsval enligt kulturskolans verksamhetsberättelse. Därtill stod 167 elever i kulturskolan i kö till en plats i ytterligare ett ämne.

MÖJLIGA TILLVÄGAGÅNGSSÄTT

Fler platser inom kulturskolan skulle kunna möjliggöras antingen via fler privata aktörer eller via en utökning av befintligt utbud. Fler privata aktörer skulle i detta fall kunna tas in genom ett auktorisationssystem eller upphandlas.

VIKTIGT ATT TÄNKA PÅ

Om kommunen utökar antalet platser för att få bort köerna, blir det ett större behov av att marknadsföra de mindre populära aktiviteterna så som t.ex. kontrabas. När det inte finns några köer måste eleven välja detta instrument själv, istället för att bli erbjuden en plats i väntan på sitt förstaval.

En annan viktig del är att kommunen behöver se över hur administrationen kan komma att förändras. Beroende på hur många privata aktörer som visar intresse och som aktualiseras, kan kommunen behöva utöka sin administration för att kunna hantera auktorisationsprocessen och uppföljningen. Är det få intressenter kan det gå att hantera inom befintlig organisation med viss fortbildning inom upphandling eller kulturverksamheter.

Det är också viktigt att beakta att kommunen får ut mer för pengarna av en anställd medarbetare inom kulturskolan (tex samarbete med andra kollegor, föreställningar osv) jämfört med att ta in en privat aktör. Samtidigt medför det en större risk att anställa personal för att öka antalet platser i kulturskolan eftersom kommunen riskerar att stå med överkapacitet om behovet förändras.

RÄKNEEXEMPEL

I detta scenario är ambitionen att få bort köerna i piano (149 personer) och Bild (109 personer). Ett antagande vi gör är att priserna blir enligt kommunens självkostnad enligt tabellen. Till detta tillkommer kostnader för auktorisationsprocessen och uppföljningsprocessen (0,5 Årsarbetare a 250 tkr)

1. Att ta in fler aktörer via auktorisation skulle kosta kommunen 2,256 mnkr med antaganden enligt ovan.
2. Vid ett upphandlingsförfarande skulle sannolikt kostnaderna bli desamma som vi ett auktorisationsförfarande.
3. Om egenregin skulle utökas skulle det kunna göras genom att anställa ytterligare 0,6 tjänst inom bild och 2,25 tjänst inom piano till en kostnad av ca 1 mnkr.

	Elever 211015	Nettokostnad per elev (tkr)	Kostnad per elev (tkr)
Bild	107	4.8	5.8
Dans	91	8.4	9.8
Rytmik	78	3.3	4
Teater	110	7.7	9.1
Kör	99	6	7.4
Sång	36	12.9	14.3
Blås	248	12.1	13.5
Stråk	155	12.9	14.3
Gitarr	217	12.3	13.7
Piano	217	9.5	10.9
Slagverk	92	11	12.4

Vägval 2

Utöka utbudet med målet att eleverna ska kunna prova på en bredd av aktiviteter

HUR SER UTBUDET UT IDAG?

IDag erbjuder den kommunala kulturskolan kurser inom bild, dans, rytmik, teater, kör, sång, blås, stråk, gitarr, piano och slagverk. Därtill har privata aktörer anlåtats till kurser i bl.a. spelprogrammering och nycirkus.

Den kommunala kulturverksamheten utvecklas hela tiden men för att inte behöva hålla alla kurser inom egenregion kan privata aktörer upphandlas för att skapa ett större utbud eller för att minska köer till vissa kurser.

MÖJLIGA TILLVÄGÅNGSSÄTT

Ett breddat utbud kan, på samma sätt som en utökning av antalet platser, ske via ett ökat anlåtande av privata aktörer alternativt via en utökning av den egna verksamheten. De privata aktörerna kan anlitas via upphandlingen eller via ett auktorisationssystem. Ett breddat utbud behöver inte heller ske genom en "permanent" utökning av befintlig kurskatalog, utan tillfälliga kurser och aktiviteter i nya liksom över flera konstformer kan vara en väg att gå. Detta kan ske både genom samverkan inom kommunen, men även med andra närliggande kommuner och/eller med kulturföretagare.

Samarbeten med kulturföretagare genom tillfälliga aktiviteter skulle vid stort intresse sedan kunna bli en permanent del av kursutbudet.

VIKTIGT ATT TÄNKA PÅ

Vid val av upphandling är det också viktigt att säkra en efterfrågan av de aktiviteter som fler privata aktörer skulle kunna erbjuda. Kommunen har tidigare anordnat kurser med privata utförare där det har funnits fler platser än vad det har blivit deltagare. I dessa fall har kursen blivit betydligt dyrare för kommunen då man inte har fått in de elevavgifter som man har planerat för.

Kommunen skall inte upphandla privata aktörer om det inte finns en efterfrågan eller ett tydligt syfte med upphandlingen. Upphandlas kurser utan att elever sedan söker uppstår onödiga kostnader för både kommunen och privata aktörerna.

RÄKNEEXEMPEL

I detta scenario ser vi en ökad efterfrågan. Tack vare en hög efterfrågan på verksamheten, utökas antalet platser på varje kurs med 10 procent. Antagandet här är att det är privata aktörer som hanterar utökningen. Till detta tillkommer kostnader för upphandlingsprocessen och uppföljningsprocessen (0,5 årsarbete a 250 tkr)

1. I ett auktorisationsförfarande skulle utökningen kosta 1,390 mnkr om man utgår ifrån vad kurserna kostar idag per plats.
2. Vid ett upphandlingsförfarande skulle sannolikt kostnaderna bli desamma som vi ett auktorisationsförfarande även här.
3. Skulle utökningen ske i egen region skulle verksamheten behöva cirka två tjänster extra totalt och till en kostnad av cirka 1,4 mnkr

Utfall 2021	Antal platser	Nettokostnad per plats (tkr)	Kostnad per plats (tkr)
Bild	120	3.8	5.2
Dans	150	5.2	6.6
Rytmik	100	2.7	3.4
Teater	120	6.9	8.3
Kör	150	4	5.4
Sång	40	11.5	12.9
Blås	240	12.2	13.6
Stråk	180	11	12.4
Gitarr	250	10.6	12
Piano	200	9.9	11.3
Slagverk	80	12.2	13.6

Vägval 3

Öka företagsamheten i kommunen genom att anlita fler privata aktörer inom kulturskolverksamheten

HUR SER ANLITANDET AV PRIVATA AKTÖRER UT IDAG?

Idag finns ett antal privata aktörer inom kulturskoleverksamheten. Dessa finns i organisationen genom projektanställningar (timlöner) samt direktupphandlingar.

MÖJLIGA TILLVÄGAGÅNGSSÄTT

Idag tar kommunen i privata aktörer inom kulturverksamheten men det sker på lite olika sätt och det finns ingen riktig struktur på plats för att möta företagen.

Kulturskolan når idag en stor andel av målgruppen och den absolut största delen produceras av egen regi. Verksamheten skulle kunna fortsätta på samma sätt som idag dvs att en stor del är inom egenregi men att kommunen kombinerar detta med att skapa en tydlighet gentemot företagen genom upphandling eller auktorisation vilket skulle kunna leda till en högre grad företagsamhet.

VIKTIGT ATT TÄNKA PÅ

Vilken påverkan som ökad företagsamhet har på egenregi beror i hög grad på vilken modell som kommunen väljer. Om inte volymerna ökar och företagande blir större finns det en risk att det urholkar egenregi vilket skulle leda till kostnadsökningar innan verksamheten ställt om. Antalet företag som kommer in blir avgörande. I kommunen är det en hög andel inom målgruppen som finns i verksamheten, Om kommunen skulle välja att få bort köerna genom fler privata utförare skulle det inledningsvis öka antalet inom verksamheten men på sikt kanske efterfrågan minskar vilket kan leda till att egenregi påverkas negativt.

Det är också viktigt att säkerställa kvalitet när privata utförare genomför aktiviteter i kommunens regi. Viktigt med kontroll och uppföljning av verksamheten, kommunen har i vissa fall även arbetsmiljöansvar när aktiviteter har genomförts i kommunens lokaler. Inför anskaffning av privata utförare behöver därför kravspecifikationer tas fram.

Då kulturföretagen idag kan ta ut högre avgifter för sina elever än vad de ser att de skulle få i ersättning av kommunen för motsvarande verksamhet i deras regi, skulle i dessa fall samverka via t.ex. tillfälliga kurser och aktiviteter så som föreställningar över olika konstformer m.m. vara ett alternativ för att få in fler privata aktörer i kulturskoleverksamheten. Detta skulle delvis skapa ett breddat utbud inom kommunens verksamhet, samt bidra till ökat företagande i form av fler elever till kulturföretagets ordinarie verksamhet.

RÄKNEEXEMPEL

Kommunen har kvar sitt utbud i egen regi men har valt att gå in i ett auktorisationssystem och upphandlat 100 piano platser. Kommunen har auktoriserat tre företag som erbjuder dans, spelprogrammering och bild. Det är 30 elever som väljer programmering, 40 elever väljer danskursen och 50 elever väljer bild. Utökningen av elever är enbart genom spelprogrammeringskursen dvs, 30 elever.

Upphandlingen av pianoplatser kostar 0,9 mnkr

Kostnaden för de kurser som auktoriserats blir 0,9 mnkr

I detta scenario tappar kommunen 100 elever till privata aktörer vilket leder till att den kommunala verksamheten antingen behöver ta in fler elever eller minska kostnaderna med motsvarande om den ekonomiska ramen är oförändrad.

	Elever 211015	Nettokostnad per elev (tkr)	Kostnad per elev (tkr)
Bild	107	4.8	5.8
Dans	91	8.4	9.8
Rytmik	78	3.3	4
Teater	110	7.7	9.1
Kör	99	6	7.4
Sång	36	12.9	14.3
Blås	248	12.1	13.5
Stråk	155	12.9	14.3
Gitarr	217	12.3	13.7
Piano	217	9.5	10.9
Slagverk	92	11	12.4
Programmering			12.0

För- och nackdelar med de olika modellerna för att anlita fler privata aktörer inom kulturskoleverksamheten

Oavsett vilket vägval kommunen gör behöver kommunen ta ställning till vilken modell som ska användas för att anlita privata aktörer.

AUKTORISATION OCH "PENGSYSTEM"

Fördelar

- Möjliggör ökad valfrihet för eleverna och större utbud
- Möjlighet att ta in samtliga elever som önskar och minska köer
- Fler subventionerade platser kan leda till att fler elever har råd att gå en kurs
- Tydligt gentemot företag kring upplägg, krav osv
- Möjliggör för startande av nya kurser
- Tydliga ekonomiska incitament
- Avsatta medel används ändamålsenligt vilket ger skattebetalarna mesta möjliga effekt om effekt avser möjliga elevplatser.

Nackdelar

- Ökade administrativa kostnader och krav på kompetens för kommunen att upprätthålla ett auktorisationssystem tex med systemstöd, avtalshantering, uppföljning osv.
- Mer kortsiktig planeringshorisont med förändringar som kan ske månad för månad.
- Systemet medger störst möjlighet till budget i balans om bara timplärare finns vars tjänster kan ökas och minskas beroende på efterfrågan. Det nyttjas av flertalet privata aktörer.

UPPHANDLING

Fördelar

- Möjliggör ökad valfrihet för eleverna och större utbud
- Möjlighet att ta in samtliga elever som önskar och minska köer
- Fler subventionerade platser kan leda till att fler elever har råd att gå en kurs
- Tydligt gentemot företag kring upplägg, krav osv
- Möjliggör för startande av nya kurser
- Tydliga ekonomiska incitament
- Avsatta medel används ändamålsenligt vilket ger skattebetalarna mesta möjliga effekt om effekt avser möjliga elevplatser.
- Kommunen kan själva avgöra hur stor eller liten del av verksamheten som ska upphandlas och till vilket pris.

Nackdelar

- Ökade administrativa kostnader och krav på kompetens för kommunen att ha en organisation för upphandling av privata utförare tex med uppföljning, upphandlingsrutiner, systemstöd osv.

EFFEKTER HOS KOMMUNEN AV INFÖRANDE AV AUKTORISATIONSSYSTEM ELLER UPPHANDLINGSSYSTEM

Möjliga positiva effekter för kommunen

- Fler arbetstillfällen i kultursektorn
- Fler elever får tillgång till kulturskoleverksamheten
- Nya verksamheter ges möjlighet att etablera sig, och nya företag bildas.
- Ökad konkurrensneutralitet genom likvärdiga villkor och ersättningsnivåer för anordnarna.
- Lättare att etablera ny kulturskoleverksamhet och ökad mångfald.
- Stabilare villkor och långsiktighet för anordnarna.
- Ökad kostnadseffektivitet för kommunens verksamhet

Möjliga negativa effekter för kommunen

- Privata utförare satsar oftast på populära kurser och den kommunala kulturskolan får vara kulturbärande och satsa på bredden.
- Ökad osäkerhet i den kommunala kulturskolan
- Dålig samverkan mellan anordnare av rädsla för konkurrens samt mellan kommun och externa.
- Likriktat utbud till fördel för den mest ekonomiskt gångbara verksamheten.
- Många små anordnare – ökade kostnader för uppföljning och utvärdering.
- Öppen avgiftsfri kulturskoleverksamhet svår att gå in i om man har ett kundvalssystem.
- Ökad administration vid hantering av val och auktorisation.
- Kommunen förlorar en del av kostnadskontrollen och kan medföra ökade kostnader.

Medskick för kommunens steg i det fortsatta arbetet

Tydliggör vad som ska uppnås

Som ett första steg i det fortsatta arbetet bör kommunen ta en tydlig ställning kring vad som ska uppnås genom fler utförare inom kulturskolan.

Besluta om modell

Därefter bör kommunen besluta vilken modell som ska användas för att nå målet. Vid val av modell behöver kommunen beakta vad förändringen kommer att innebära för verksamheten idag, liksom vad som ska vara de privata respektive den egna regins uppdrag i den framtida organisationen om fler utförare ska anlitas.

Se över kompetens och förmågor

Om kommunen väljer att utöka verksamheten med privata aktörer via ett auktorisationssystem eller upphandling behöver kommunen se över grundförutsättningar i organisationen avseende kompetens, systemstöd, rutiner för uppföljning och upprättande av kvalitetskrav osv.

För en dialog med privata aktörer

Kommunen bör också bjuda in privata aktörer till dialog som ett steg i att hitta former för samverkan och ta fram en attraktiv modell för kulturföretagare.

Oavsett vilket väg framåt som kommunen tar kan vi konstatera att valet kommer att få en påverkan på egenregin och det sätt Kulturskolan är organiserad idag. Hur, och på vilket sätt, blir upp till kommunen att besluta om.

6

Bilaga

Bilaga 1 - Genomgången material från Härryda kommun

MATERIAL OM HÄRRYDA KULTURSKOLA

- 1 Kulturskola - MSP 2021-02-23
- 2 Kulturskola - Mål: Fler utförare inom Kulturskolan
- 3 Kulturföretag i Härryda kommun 201021
- 4 Bild över Kulturskolemodeller
- 5 Verksamhetsplan 2020-2022 (2019VFN532-4)
- 6 Verksamhetsberättelse Härryda Kulturskola 2021
- 7 1. Protokollsutdrag - §256 Valförvaltningsnämndens budget och verksamhetsplan 2020-2022 (2020VFN492-2)
- 9 Tjänsteskrivelse - Budget och verksamhetsplan 2020-2022 (2019VFN532-3)
- 10 Tjänsteskrivelse - Budget och verksamhetsplan 2020-2022 (2019VFN532-3)
- 11 Tjänsteskrivelse - redovisning av uppdrag att utreda förutsättningar för införande av valfrihetssystem i kulturskolan med externa utförare (2020VFN492-1)
- 12 §297 VFN Redovisning av uppdrag att utreda förutsättningar för införande av valfrihetssystem i kulturskolan med externa utförare (2020VFN492-5)

UTREDNINGAR FRÅN ANDRA KOMMUNER

- 13 Kulturskolan Värmdö, Check och ersättning
- 14 Kungsbacka kommun, Utredning rörande alternativa privata driftsformer för Kungsbacka kommuns kulturskola 2022-01-05
- 15 Kungsbacka kommun, Kundval kulturskola, rapport till nämnd nov-18
- 16 Nacka kommun, Kultursmockan om Nackamodellen (2008)
- 17 Nacka kommun, Specifika auktorisationsvillkor, Kundval kulturskola dec 2019
- 18 Järfälla kommun, Utredning kulturcheck, version_130204
- 19 Täby kommun, Utredning kring kulturskolan 2016
- 20 Lunds kommun, Utredning om införande av kulturcheck i Lunds kommun
- 21 Nationell strategi för att främja de kulturella och kreativa näringarna, dir 2021100

Bilaga 2 - Erhållet material från intervjuade kommuner

- 1 Lerums kommun, Underlag från Lerums kommun avseende den kommunala kulturskolan
- 2 Staffanstorps kommun, Revidering av Regler för Musikchecksystemet i Staffanstorps kommun 2021(80859)
- 3 Täby kommun, Bilaga 1 - Jämförelse peng
- 4 Täby kommun, Bilaga 2 - Elevstatistik
- 5 Täby kommun, Bilaga 3 - Organisation och medarbetare
- 6 Täby kommun, Bilaga 4 - Kostnader mm.

Denna rapport har upprättats inom ramen för vårt uppdrag att tillhandahålla rådgivning avseende utredning av alternativa och kompletterande privata driftsformer av kulturskolepedagogisk verksamhet. Rapporten är endast upprättad för vår uppdragsgivares räkning, Härryda kommun, och får inte lämnas ut eller göras tillgänglig för andra fysiska eller juridiska personer utan Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB:s (organisationsnummer 556029-6740) skriftliga godkännande. I avsaknad av skriftligt godkännande, tar Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (organisationsnummer 556029-6740) inte något som helst ansvar gentemot någon annan än uppdragsgivaren som väljer att förlita sig på eller att agera utifrån innehållet i denna rapport. Inte heller tas något ansvar för att rapporten används för andra syften än för dem som förelegat vid uppdragets utförande. Denna rapport har upprättats av PwC på uppdrag av Härryda kommun enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av uppdragsavtal från 2022-06-21. Slutlig version är daterad 2022-10-03. Uppdragsansvarig hos PwC är Petter Spanne.